

Examenreglement vmbo

SCHOOLJAAR 2018-2019

Inhoud

Vaststelling en inwerkingtreding.....	3
Begripsbepalingen	4
Bepalingen ten aanzien van het eindexamen	6
Artikel 1 Het afnemen van het eindexamen	6
Artikel 2 De inhoud van het eindexamen.....	6
Artikel 3 Begrenzing keuze examenvakken.....	6
Artikel 4 Onregelmatigheden en maatregelen tijdens het eindexamen.....	7
Artikel 5 Verhinderend centraal examen of schoolexamen	8
Artikel 6 Eindcijfer eindexamen	8
Artikel 7 Uitslag eindexamen	9
Artikel 8 Cum Laude	10
Artikel 9 Diploma, cijferlijst en certificaten.....	11
Artikel 10 Voorlopige cijferlijst.....	12
Artikel 11 Gegevensverstrekking en bewaren examenwerk.....	12
Het schoolexamen.....	13
Artikel 12 Algemene bepalingen ten aanzien van het schoolexamen	13
Artikel 13 Aanvang Schoolexamen	14
Artikel 14 Gang van zaken tijdens het schoolexamen.....	14
Artikel 15 Regels voor kandidaten tijdens het schoolexamen	15
Artikel 16 Beoordeling schoolexamen	16
Artikel 17 Herkansing schoolexamen	16
Artikel 18 Inhalen schoolexamen	17
Artikel 19 Geldigheid resultaten schoolexamen bij doubleren of zakken	17
Artikel 20 Geldigheid schoolexamenresultaten bij op- of afstromen of zij-instroom, stapelen.....	17
Het centraal examen	17
Artikel 21 Algemene bepalingen ten aanzien van het centraal examen.....	17
Artikel 22 Gang van zaken tijdens het centraal examen.....	18
Artikel 23 Regels voor kandidaten tijdens het centraal examen	19
Artikel 24 Onwel tijdens het centraal examen.....	20
Artikel 25 Beoordeling centraal examen.....	20
Artikel 26 Herkansing Centraal examen.....	21
Rekentoets.....	22
Artikel 27 De rekentoets	22
Overige bepalingen	23
Artikel 28 Klachten omtrent examens.....	23

Artikel 29 Afwijkende wijze van examineren	24
Artikel 30 Spreiding van het eindexamen	24
Artikel 31 Onvoorziene gevallen	25
Artikel 32 Geheimhouding	25
Artikel 33 Meerderjarige kandidaten	25

Vaststelling en inwerkingtreding

1. Het examenreglement van het Clusius College VMBO is vastgesteld door het kandidaat op grond van artikel 31 van het Eindexamenbesluit.
2. Het fungerende Eindexamenbesluit VO is leidend, en gaat voor de bepalingen die zijn opgenomen in dit reglement. Het Eindexamenbesluit is te vinden op de landelijke website www.examenblad.nl onder het betreffende examenjaar.
3. Het examenreglement wordt jaarlijks voor 1 oktober toegezonden aan Inspectie voor Onderwijs en gepubliceerd op de website t.b.v. leerlingen en ouders.
4. Dit examenreglement geldt voor schooljaar 2018-2019, voor alle leerlingen die in de bovenbouw zitten.
5. Het examenreglement kan tussentijds, na overleg met de inspectie en/of als gevolg van wijzigingen in de wet, worden bijgesteld. Na vaststelling door het bevoegd gezag wordt de meest recente versie gepubliceerd.
6. Dit reglement kan worden aangehaald als: Examenreglement vmbo 2018-2019 Clusius College VMBO.
7. Dit examenreglement treedt in werking voor aanvang van het schooljaar 2018-2019.

<p><i>Clusius College Alkmaar</i> Drechterwaard 10, 1824 EX Alkmaar tel.: (072) 561 09 34</p>	<p><i>Clusius College Amsterdam</i> Rode Kruisstraat 40, 1025 KN Amsterdam tel.: (020) 636 36 36</p>
<p><i>Clusius College Castricum</i> Oranjelaan 2a, 1901 TX Castricum tel.: (0251) 65 36 00</p>	<p><i>Clusius College Grootebroek</i> Elzenlaan 2, 1613 VP Grootebroek tel.: (0228) 51 16 80</p>
<p><i>Clusius College Heerhugowaard</i> Deimoslaan 11, 1702 CK Heerhugowaard tel.: (072) 571 30 51</p>	<p><i>Clusius College Hoorn</i> Blauwe Berg 1a, 1625 NT Hoorn tel.: (0229) 25 94 84</p>
<p><i>Clusius College Purmerend</i> Aletta Jacobslaan 1, 1442 AG Purmerend tel.: (0299) 45 45 45</p>	<p><i>Clusius College Schagen</i> De Boomgaard 9, 1741 MD Schagen tel.: (0224) 21 27 25</p>

Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

1. **Het bevoegd gezag:** Het College van Bestuur (CvB) van het Clusius College dat onder verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht de leiding heeft over de Stichting Clusius College.
2. **De Directeur:** de directeur van een vmbo vestiging die door het bevoegd gezag is gemandateerd om de examinering op de vestiging uit te voeren conform de geldende wettelijke bepalingen of de persoon aan wie de directeur de bevoegdheden heeft gemandateerd.
3. **School:** Stichting Clusius College.
4. **Vestiging:** vestiging van het Clusius College.
5. **De centrale examencommissie Clusius College (CEC):** Bestaande uit twee directeuren van een vmbo vestiging en een lid van het CvB. Wordt benoemd door het bevoegd gezag en heeft als taak het zorgen voor de borging van de kwaliteit van examinering.
6. **De vestigingsexamencommissie (VEC):** De examencommissie, die op elke vestiging van het Clusius College VMBO is ingesteld door de directeur ten behoeve van de organisatie van de uitvoering van examinering op de vestiging.
7. **De Examensecretaris:** De secretaris van de vestigingsexamencommissie.
8. **De examinerator:** De docent die belast is met het geven van onderwijs en die belast is met de correctie en beoordeling van het gemaakte werk in enig jaar waarover het schoolexamen zich uitstrekt is examinerator in dat jaar.
9. **De kandidaat:** Iedereen die in 2018-2019 het centraal examen aflegt.
10. **De leerling:** Iedereen die in 2018-2019 bij het Clusius College op het vmbo onderwijs volgt.
11. **Wettelijke vertegenwoordigers:** Ouders, voogden of verzorgers van de leerling.
12. **Het College voor Toetsen en Examens (CvTE):** De commissie als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet College voor toetsen en examens.
13. **Het eindexamen:** Een examen ten minste in het geheel van de voor het betreffende eindexamen voorgeschreven vakken; het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en voor zover dat in het examenprogramma is bepaald een centraal examen. Uitzondering hierop is de rekentoets, voor de rekentoets is er geen schoolexamencijfer alleen een centraal examen cijfer.
14. **Het Eindexamenbesluit VO:** Het geldende Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo.
15. **Wet:** Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
16. **De schoolexamen toetsen (SE-toetsen):** Examen waarbij de school verantwoordelijk is voor de organisatie en de vaststelling van de opgaven c.q. opdrachten. Dit wordt vastgelegd in het Programma voor toetsen en afsluiting (PTA)
17. **Het Centraal examen (CE):** Landelijk georganiseerd examen met opgaven die in opdracht van de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen door het College voor Examens (CvTE) worden gemaakt.
18. **Het Centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE):** De examenvorm voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg waarbij theorie en praktijk geïntegreerd worden getoetst.
19. **De rekentoets:** Rekentoets als bedoeld in artikel 29 vijfde lid van de Wet op het Voortgezet Onderwijs. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere voorschriften omtrent deze toets vastgesteld.
20. **Algemeen vormende vakken (AVO):** De vakken, zoals; Nederlands Engels, wiskunde, biologie, NASK, economie, Duits, geschiedenis die worden aangeboden door de school.
21. **Het beroepsgerichte programma:** De verplichte profielmodules en keuzevakken die binnen de vestiging worden aangeboden t.b.v. het beroepsgerichte vak groen. De keuzevakken worden afgerond tijdens het schoolexamen. Het profielvak wordt afgerond met een CSPE.
22. **LOB:** Loopbaanoriëntatie is een verplicht onderdeel van het schoolexamen.
23. **Kunstvakken 1:** Is een verplicht onderdeel van het examen dat wordt afgesloten tijdens het schoolexamen.
24. **Maatschappijleer:** Is een verplicht onderdeel van het examen dat wordt afgesloten tijdens het schoolexamen.

25. **LO:** Het vak lichamelijke opvoeding is een verplicht vak dat wordt afgerond tijdens het schoolexamen.
26. **Stage:** De beroepsgerichte stage, maakt onderdeel uit van het schoolexamen.
27. **Het examendossier:** Het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, dat in elk geval bevat: een overzicht van de afgelegde toetsen en uitgevoerde opdrachten, een overzicht van de behaalde resultaten en vorderingen.
28. **Het programma van Toetsing en Afsluiting (PTA):** Hierin zijn de onderdelen van het examenprogramma die in het schoolexamen worden getoetst beschreven tevens is de wijze waarop wordt getoetst wordt en of herkansen mogelijk is opgenomen.
29. **Inspectie:** De inspectie van het onderwijs, zoals bedoeld in de Wet op het onderwijstoezicht.
30. **(Werk)dag:** Onder een dag wordt in dit document een werkdag bedoeld. Hieronder wordt verstaan iedere dag niet zijnde een zaterdag, zondag een erkende feestdag of een dag in de periode van een schoolvakantie.
31. **Deeleindexamen:** Een examen in een of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.
32. **Differentiatie:** Keuzemogelijkheden binnen het examenprogramma.
33. **Examenklacht:** Verzoek tot heroverweging van een cijfer of beoordeling van (een onderdeel van) een examen of andersoortige examenklacht.
34. **Gecommitteerde:** Een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van het Eindexamenbesluit; een gecommitteerde controleert of de wijze van afnemen van het examen aan de regels voldoet of treedt bij examens op als tweede corrector.
35. **Herkansen:** Het opnieuw deelnemen aan een examen.
36. **Inhalen:** Het alsnog afleggen van een eerder gemist examen.
37. **Profielwerkstuk;** Een werkstuk dat de leerling in de gemengde en theoretische leerweg verplicht is te maken.
38. **Referentieniveau rekenen:** Niveau van beheersing van rekenvaardigheid. Voor de leerwegen van het vmbo is referentieniveau 2F (aanvullend 2ER) vastgesteld. De Basisberoepsgerichte leerweg kent ook het referentieniveau 2A, dit betreft een pilot.
39. **ER rekentoets:** De rekentoetsen voor leerlingen met een ernstig rekenprobleem of dyscalculie worden in elke afnameperiode in Facet aangeboden. Dit zijn de rekentoetsen 2ER en 3ER en de pilot rekentoets 2A-ER.
  - **2A rekentoets:** De rekentoets 2A is een eenvoudigere variant van de rekentoets 2F die beschikbaar is voor de leerlingen in vmbo bb.
40. **Referentieniveau Nederlandse taal:** Niveau van beheersing van de Nederlandse taal. Voor de leerwegen van het vmbo is referentieniveau 2F vastgesteld.

Bepalingen ten aanzien van het eindexamen

Artikel 1 Het afnemen van het eindexamen

1. De directeur stelt namens het bevoegd gezag de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het eindexamen start in leerjaar 3 en wordt afgerond na voltooiing van het centrale examen.
3. De directeur en de examinatoren van een school voor voortgezet onderwijs nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
4. De verantwoordelijkheid voor de examinering op een vestiging van het Clusius College VMBO en alle verplichtingen voortvloeiend uit het Eindexamenbesluit berusten bij de directeur.
5. De directeur wijst een van de personeelsleden van de school aan tot Examensecretaris. De Examensecretaris is belast met de organisatie van het eindexamen van de betreffende vestiging.

Artikel 2 De inhoud van het eindexamen

1. Het eindexamen omvat voor de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg de vakken conform de artikelen 23 tot en met 25 van het Examenbesluit.
2. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
3. Voor de AVO vakken wordt in alle leerwegen een centraal examen afgenomen. Afhankelijk van de leerweg en het vak kan dit op papier of digitaal plaatsvinden.
4. De rekentoets is een onderdeel van het eindexamen en bestaat alleen uit een centraal examen. Het resultaat wordt in examenjaar 2019 nog niet meegenomen in de uitslagregel.
5. Het vak groen bestaat uit een profielvak groen en keuzevakken. Voor de BB en KB leerweg bestaat het examenprogramma uit 4 profielmodules en 4 keuzevakken. Voor de GL bestaat het examenprogramma uit 2 profielmodules en 2 keuzevakken. Voor het profielvak wordt een CSPE afgenomen. De keuzevakken worden alleen getoetst tijdens het schoolexamen.
6. Het examen van de gemengde leerweg omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit profiel waarin de leerling onderwijs volgt of het thema van het profielwerkstuk staat in het teken van de vervolgopleiding/het beroep dat de leerling wil gaan kiezen.
7. Loopbaanoriëntatie (LOB) en stage zijn onderdeel van het schoolexamenprogramma en daarmee onderdeel van het eindexamen. De LOB-opdrachten en de stage dienen te worden gedaan.

Artikel 3 Begrenzing keuze examenvakken

1. Leerlingen kiezen in het derde leerjaar voor de afsluiting van het leerjaar in welke vakken zij examen willen afleggen binnen de kaders die het Eindexamenbesluit stelt. Deze keuze geldt alleen voor zover de directeur hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Voor wie niet als leerling is ingeschreven geldt deze keuze, voor zover de directeur hen tot het examen in die vakken toelaat en in voorkomend geval nadat toepassing is gegeven aan artikel 2, derde lid, van het Besluit samenwerking VO-BVE. Leerlingen kunnen voor zover de directeur hen dat toestaat, in meer vakken of niet-verplichte delen van de examenstof examen afleggen dan in de vakken en examenstof die ten minste tezamen een eindexamen vormen.
2. De directeur beslist, welke in artikel 8, tweede lid van het Eindexamenbesluit, bedoelde keuzemogelijkheden in het examenprogramma worden aangeboden.
3. De keuze voor het afleggen van het examen van het Leerwerktraject wordt vóór 1 oktober van het vierde leerjaar gemaakt en in de administratie verwerkt.
4. In het geval dat een keuzevak, als onderdeel van het beroepsgerichte examenprogramma, vanwege organisatorische redenen niet kan worden aangeboden, bepaalt de directeur, voor aanvang, welk keuzevak de leerling gaat volgen.
5. In onvoorziene omstandigheden waarin, na aanvang van een keuzevak, er geen doorgang kan plaatsvinden beslist de VEC over de te nemen stappen. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat voorkomen wordt dat leerlingen benadeeld worden in het kunnen afronden van het beroepsgericht programma.
6. In het derde leerjaar van de gemengde leerweg volgt de leerling ten minste onderwijs in het beroepsgerichte programma en vijf AVO vakken, niet behorend tot het gemeenschappelijk

deel, waarin eindexamen kan worden afgelegd. Indien de leerling onderwijs in een derde moderne vreemde taal volgt of heeft gevolgd in enig voorafgaand leerjaar, is het aantal AVO vakken, bedoeld in de eerste volzin, vier. [art. 26i Inrichtingsbesluit WVO](#).

7. De directeur besluit of een kandidaat een vak op hoger niveau kan en mag afsluiten. Hierbij geldt dat een kandidaat de mogelijkheid behoudt te kiezen op welk niveau hij het centraal examen wil afleggen. Na de eerste afname kan een leerling er voor kiezen om het centraal examen opnieuw af te leggen op het niveau van de eigen leerweg, zonder dat dit ten koste gaat van de herkansingsmogelijkheid. Bij de herkansing kan gekozen worden op welk niveau de herkansing plaatsvindt.

Artikel 4 Onregelmatigheden en maatregelen tijdens het eindexamen

1. Onder een onregelmatigheid van een leerling wordt verstaan;
  - a) het zonder geldige reden afwezig zijn dan wel te laat aanwezig zijn bij zittingen van het schoolexamen, centraal examen of de rekentoets (ongeoorloofde afwezigheid),
  - b) het niet dan wel te laat inleveren van verslagen, werkstukken of opdrachten in enige andere vorm,
  - c) het niet voldoen aan verplichtingen inzake stage, loopbaanoriëntatie of andere verplichtingen zoals opgenomen in het PTA,
  - d) enige andere onregelmatigheid, zoals afkijken en fraude, die naar eisen van redelijkheid en billijkheid een goede orde van het examen verstoort.
2. Indien een leerling zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen (schoolexamen en of centraal examen) dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing, aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
3. De toezichthouder stelt de desbetreffende leerling en de directeur onmiddellijk op de hoogte van de geconstateerde onregelmatigheid.
4. De leerling wordt – als het enigszins mogelijk is – in staat gesteld om het werk af te maken. In het geval van een schriftelijk examen krijgt de leerling een nieuw antwoordblad. Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van de onregelmatigheid aangetekend. Dit blad wordt vervolgens ingenomen.
5. De toezichthouder maakt tijdens de afname van het centraal examen van het geconstateerde melding op het proces verbaal.
6. De **maatregelen** die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a) Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
  - b) het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
  - c) het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
  - d) het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
7. Alvorens een beslissing tot het nemen van een maatregel wordt genomen, hoort de directeur de leerling. De leerling kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarig persoon laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing binnen 7 dagen mede aan de leerling, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op de mogelijkheden om in beroep te gaan. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de wettelijke vertegenwoordigers van de leerling indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.
8. De leerling kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de commissie van beroep. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de leerling is bekendgemaakt, schriftelijk ingediend bij de commissie van beroep.
9. De commissie van beroep stelt een onderzoek in en beslist binnen 10 werkdagen na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de leerling alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het derde lid. De commissie

deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de leerling, aan de ouders, voogden of verzorgers van de leerling indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

10. Het reglement commissie van beroep met daarin onder andere de samenstelling van de commissie van beroep is opvraagbaar bij de vestiging examencommissie en te vinden op www.clusius.nl. Het adres van de commissie van beroep is:

Commissie van beroep Clusius College

T.a.v. mevrouw Y. Marcus

Drechterwaard 10-A

1824 EX Alkmaar

y.marcus@clusius.nl

Artikel 5 Verhinderung centraal examen of schoolexamen

1. Een leerling die door ziekte of om andere reden is verhinderd aan een onderdeel van het eindexamen deel te nemen, dan wel om het werk tijdig in te leveren, dient dit te melden aan de examensecretaris uiterlijk op de dag van het desbetreffende examen en voor aanvang van het examen. Mondelinge of telefonische berichten van verhinderung dienen binnen twee dagen schriftelijk bevestigd te worden.
2. De directeur kan een praktiserend medicus een onderzoek laten instellen naar de rechtmatigheid van de afwezigheid.
3. Indien een leerling verhinderd is, bepaalt de directeur of dit een geldige reden betreft. De directeur maakt een proces verbaal op met de melding van de verhinderung. Vervolgens hoort de directeur de leerling en stelt vast of de genoemde reden een al dan niet geldige reden is voor verhinderung.
4. Indien het een verhinderung zonder geldige reden betreft, treedt artikel 4 omtrent onregelmatigheden in werking. De directeur besluit welke maatregel genoemd in artikel 4 genomen wordt. De directeur informeert de leerling schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond en informeert dat de leerling niet kan diplomeren als het SE niet volledig is afgerond.
5. Indien het verhinderung met geldige reden betreft, informeert de directeur de leerling over de consequentie.
6. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer centrale examens in het eerste tijdvak, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
7. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien. Deze examens worden georganiseerd door de afdeling Examen diensten van DUO.
8. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk aan voor het derde tijdvak, door tussenkomst van de directeur bij het CvTE. Wanneer het zich voordoet, deelt de directeur mede dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55 van het Eindexamenbesluit, en waaruit deze toepassing bestaat.
9. Na afloop van het derde tijdvak wordt de directeur door DUO Examen diensten t.b.v. van het vaststellen van de uitslag van het eindexamen op de hoogte gesteld van het behaalde resultaat.

Artikel 6 Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor de vakken van het eindexamen en de Rekenoets wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond naar een geheel getal.
2. Het eindcijfer voor het eindexamen voor de AVO vakken is het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het eindcijfer voor het schoolexamen:

$$\frac{SE+CE}{2} = \text{eindcijfer AVO}$$

3. Het cijfer van het centraal examen wordt uitgedrukt in een cijfer afgerond op één decimaal uit een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0.
4. Het schoolexameneindcijfer voor de AVO vakken wordt volgens de formule berekend en wordt afgerond op één decimaal:

$$\frac{SE3+SE4 \times 2}{3} = SE \text{ eindcijfer AVO}$$

5. Voor het beroepsgerichte vak geldt dat er voor het profielvak een CSPE wordt afgenomen.
6. Voor de keuzevakken wordt geen CSPE afgenomen en geldt dat het schoolexameneindcijfer tevens het eindcijfer is voor het eindexamen en wordt afgerond op een geheel getal.
7. Voorwaarde voor diplomeren is dat het behaalde eindcijfer voor elk keuzevak minimaal een 4 moet zijn.
8. Voor het beroepsgerichte vak voor BB en KB geldt dat er 2 combinatie-eindcijfers worden berekend;
  - a) een combinatie-eindcijfer keuzevakken, dit is het rekenkundig gemiddelde van minimaal 4 afgeronde eindcijfers voor de keuzevakken:

$$\frac{SE \text{ KV1}+SE \text{ KV2}+SE \text{ KV3}+SE \text{ KV4}}{4} = (\text{combinatie})\text{eindcijfer keuzevakken}$$

- b) en een combinatie-eindcijfer profielvak dat als volgt wordt berekend:

$$\frac{PM1+PM2+PM3+PM4}{4} = SE \text{ eindcijfer PV}$$

$$\frac{SE \text{ eindcijfer PV}+CSPE}{2} = (\text{combinatie}) \text{ eindcijfer profielvak Groen}$$

9. Voor de GL is de berekening van het combinatie-eindcijfer voor het vak groen als volgt;

$$\frac{PM2+PM3}{2} = SE \text{ Profielvak}$$

$$\frac{CSPE+SE \text{ PV}}{2} = \text{Eindcijfer Profielvak}$$

$$\frac{(SE \text{ KV1}+SE \text{ KV2})+(2 \times \text{Eindcijfer PV})}{4} = (\text{combinatie}) \text{ Eindcijfer beroepsgericht vak GL}$$

10. Een kandidaat kan bij de VEC aangeven dat hij, indien hij meer keuzevakken heeft afgerond, deze in de berekening van het combinatie-eindcijfer keuzevakken mee wil laten nemen. De formule wordt dan gedeeld door het totaal aantal vakken. Het eindcijfer PV telt in GL altijd voor 50% mee in de berekening van het combinatie-eindcijfer.
11. Voor de vakken Lichamelijke opvoeding, Kunstvakken 1, maatschappijleer wordt geen centraal examen afgenomen, het schoolexameneindcijfer is hier het tevens het eindcijfer.
12. In afwijking van lid 4 geldt dat het eindcijfer voor de vakken lichamelijke opvoeding, kunstvakken 1 en voor zover van toepassing, het profielwerkstuk worden uitgedrukt met O/V/G.
13. Het eindcijfer voor de rekentoets is het hoogst behaalde resultaat voor de rekentoets.

Artikel 7 Uitslag eindexamen

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van dit reglement en het Eindexamenbesluit.
2. De uitslag luidt "geslaagd voor het eindexamen" of "afgewezen voor het eindexamen".
3. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, is geslaagd indien is voldaan aan:
  - a) Het rekenkundig gemiddelde van ten minste een 5,5 van de bij het centraal examen behaalde cijfers. Het gemiddelde van de CE cijfers wordt **afgekapt** op 1 decimaal 5,48 wordt dan een 5,4 en
  - b) De volgende uitslagregel waarbij, de kandidaat voor het vak Nederlandse taal niet lager dan het eindcijfer 5 is behaald en daarnaast, voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken

- eindcijfers heeft behaald van 6 of hoger, of voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger, of voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger.
- c) Het eindcijfer voor maatschappijleer wordt meegenomen in de uitslagregel en niet in de bepaling van het rekenkundig gemiddelde CE van tenminste een 5,5.
  - d) De rekentoets is afgelegd. Het behaalde cijfer telt dit schooljaar niet mee in de zak-slaagregeling.
  - e) Geen van de eindcijfer lager is dan een 4. Dit betekent ook dat voor een afzonderlijk keuzevak onderdeel van het profielvak groen niet een lager eindcijfer dan een vier mag zijn behaald.
  - f) Voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak en in de gemengde leerweg voor het profielwerkstuk minimaal de kwalificatie “voldoende” is behaald.
  - g) Voor het beroepsgerichte vak worden in de BB en de KB 2 combinatie-eindcijfers in de uitslag meegenomen, het combinatie-eindcijfer keuzevakken en een combinatie-eindcijfer profielvak. Elk combinatie-eindcijfer telt eenmaal mee in de slaag-zakregeling. Voor de GL wordt het berekende combinatie-eindcijfer meegenomen. Het combinatie-eindcijfer GL voor het beroepsgerichte vak telt eenmaal mee in de uitslagregeling.
  - h) Voor het bepalen van het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers, geldt dat het cijfer behaald voor het CSPE profielvak groen één keer meetelt.
  - i) Een extra afgelegd vak mag in de uitslag worden betrokken en als extra compensatie meetellen.
4. Een kandidaat die eindexamen heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de WVO, is geslaagd indien hij zowel voor het vak Nederlandse taal als voor het beroepsgerichte programma het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald. De rekentoets moet zijn afgelegd maar telt niet mee in de uitslagregel.
  5. De kandidaat die eindexamen dan wel deeleindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing.
  6. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag is vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk bekend aan iedere kandidaat, onder vermelding van het recht op herkansing. De uitslag is definitief als de kandidaat geen gebruik maakt van het herkansingsrecht.
  7. Indien de kandidaat in een extra vak examen heeft gedaan en hierdoor niet is geslaagd voor het examen. Dan wordt het resultaat van dit vak buitenbeschouwing gelaten. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen als bedoeld in de artikelen 23 tot en met 25 van het Eindexamenbesluit.
  8. Voor de kandidaat die wordt afgewezen voor het eindexamen en leerjaar 4 doubleert, geldt dat alle resultaten die bij het centraal examen zijn behaald komen te vervallen.

Artikel 8 Cum Laude

1. In de BB en de KB slaagt een leerling Cum Laude als:
  - a) Het gemiddelde eindcijfer minimaal 8,0 is, berekend op basis van de eindcijfers voor het beroepsgerichte profielvak, de twee algemene vakken in het profieldeel en het combinatiecijfer in het vrije deel.
  - b) Voor de andere vakken die meetellen bij de uitslagbepaling (Nederlands, Engels en maatschappijleer) mag niet lager zijn behaald dan een 6.
  - c) Voor het combinatiecijfer geldt dat de samenstellende onderdelen (de beroepsgerichte keuzevakken) ieder wel lager mogen zijn dan 6, mits het combinatiecijfer zelf minimaal 6 is.
  - d) Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude.
  - e) De rekentoets telt niet mee, omdat deze ook niet cijfermatig meetelt bij de uitslagbepaling.
2. In de GL slaagt een leerling Cum Laude als:
  - a) Het gemiddelde eindcijfer minimaal 8,0, berekend op basis van de eindcijfers in het gemeenschappelijk deel, de cijfers voor de algemene vakken in het profieldeel en het cijfer voor het algemene vak in het vrije deel of het combinatiecijfer.
  - b) Geen eindcijfer mag lager zijn dan 6.

- c) Voor het combinatiecijfer geldt dat de samenstellende onderdelen (beroepsgericht profielvak, beroepsgerichte keuzevakken) ieder wel lager mogen zijn dan 6 mits het combinatiecijfer zelf minimaal 6 is.
- d) Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude.
- e) De rekentoets telt niet mee, omdat deze ook niet cijfermatig meetelt bij de uitslagbepaling.

Artikel 9 Diploma, cijferlijst en certificaten

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld: de cijfers voor het schoolexamen, het centraal examen en het eindcijfer, de uitslag van de rekentoets (tenzij de regelgeving anders bepaald), de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding, de keuzevakken Groen, het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk (in de gemengde leerweg), het eindresultaat van het examen en binnen welke leerweg is geëxamineerd. De cijferlijst is opgesteld volgens het landelijk vastgesteld model.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van de staatsexamencommissie, een diploma uit, waarop het profiel is vermeld. Op het diploma vmbo is de leerweg vermeld.
3. Op de cijferlijst wordt het hoogst behaalde resultaat voor de rekentoets op 2F niveau weergegeven. Indien de kandidaat de rekentoets op 3F heeft gemaakt, dan geeft de kandidaat, voordat de definitieve cijferlijst is verstrekt, aan welk resultaat hij op de cijferlijst wil hebben vermeld. Indien de ER Rekentoets de rekentoets betreft waarvoor het eindcijfer is vastgesteld wordt op de cijferlijst de toevoeging «ER» geplaatst.
4. Kandidaten van de basisberoepsgerichte leerweg ontvangen het hoogst behaalde resultaat voor de rekentoets op een bijlage bij de cijferlijst. (Bij 2F:BB en bij 3F: havo, ER wordt niet weergegeven).
5. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
6. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de directeur er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
7. De directeur reikt aan de kandidaat een diploma met het *judicium cum laude* uit wanneer de kandidaat voldoet aan de voorschriften zoals vastgelegd in artikel 8 van dit reglement.
8. Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan het voorgeschreven aantal vakken worden de eindcijfers van de vakken op de cijferlijst vermeld. Ook als deze vakken niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Tenzij de kandidaat heeft aangegeven dit niet wenselijk te vinden. De kandidaat geeft in dat geval, voordat de definitieve cijferlijst is verstrekt, aan dat het cijfer van het extra vak niet moet worden vermeld op de definitieve cijferlijst.
9. De kandidaat die geslaagd is voor de gemengde leerweg, een examen heeft afgelegd in een extra AVO vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan [artikel 49](#) van het eindexamenbesluit vo, voor zover het de uitslag van het eindexamen vmbo in de theoretische leerweg betreft, kan het diploma vmbo van de theoretische leerweg bij DUO aanvragen. In de bepaling van de uitslag voor een diploma in de theoretische leerweg mag het cijfer dat is behaald voor het CSPE worden meegenomen in de berekening van het gemiddelde CE resultaat van minimaal 5,5.
10. De directeur reikt, naast een cijferlijst, aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een volgens landelijk format opgesteld certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing: Het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met «goed» of «voldoende».
11. Volgens de Wet reikt de directeur aan de kandidaat, die in de basisberoepsgerichte leerweg met goed gevolg een gedeelte van het examenpakket heeft afgelegd, en vervolgens de school verlaat, een volgens landelijk format opgesteld getuigschrift uit. *Art. 29 lid 3 WVO*.
12. Indien een kandidaat een stage heeft afgerond, of meer dan het (verplichte en officiële) vakkenpakket afsluit of andere aanvullingen (die niet op het diploma of de bijbehorende

cijferlijst geplaatst mogen/kunnen worden) wil vastleggen, kan een vestiging een **schoolcertificaat of schoolgetuigschrift** uitreiken aan de desbetreffende kandidaat. Dit is een certificaat of getuigschrift zonder officiële status.

13. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt. Een schriftelijke verklaring, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door DUO worden verstrekt.

Artikel 10 Voorlopige cijferlijst

1. Indien de kandidaat de rekentoets, een centraal examen of een afsluitend schoolexamen in één of meer vakken heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, verstrekt de directeur hem een voorlopige cijferlijst met de behaalde eindcijfers, voor zover deze niet op grond van [artikel 37a, vijfde lid](#), zijn vervallen. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing op de kandidaat die het gespreid centraal examen, bedoeld in [artikel 59](#), aflegt.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden de rekentoets, het vak of de vakken waarin de kandidaat centraal examen heeft afgelegd vermeld, alsmede het cijfer van het schoolexamen, het cijfer van het centraal examen en het eindcijfer, met de aantekening of het eindcijfer voor de rekentoets gebaseerd is op een rekentoets ER en of gebruik is gemaakt van de herkansingsmogelijkheid als bedoeld in [artikel 51](#).
3. Indien de kandidaat een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd wordt de beoordeling of het cijfer daarvan vermeld op de voorlopige cijferlijst.
4. De voorlopige cijferlijst wordt volgens landelijk model opgesteld.
5. Aan de voorlopige cijferlijst kunnen geen rechten meer worden ontleend met ingang van het moment waarop aan de kandidaat tevens een cijferlijst als bedoeld in [artikel 52, eerste lid](#), is uitgereikt die ten minste de eindcijfers van de voorlopige cijferlijst omvat.

Artikel 11 Gegevensverstrekking en bewaren examenwerk

1. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de directeur gekozen vorm. Het examendossier omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.
2. SE-toetsen, praktische opdrachten, handelingsopdrachten en profielwerkstukken gemaakt in het kader van de **schoolexamens** worden in het examendossier van de leerling bewaard, minstens tot de schoolexamenresultaten definitief zijn vastgesteld en bij voorkeur totdat de bewaartermijn van het centraal examenwerk verlopen is.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel de bij het schoolexamen gebruikte opgaven gedurende ten minste een schooljaar bewaard blijft.
4. Het LOB dossier en het plusdocument is eigendom van de leerling en wordt niet door de school bewaard na beëindiging van de inschrijving.
5. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de definitieve uitslag verstrekt de directeur via het persoonsgebonden nummer de volgende examengegevens per kandidaat aan de DUO; de leerweg, het profiel, de vakken waarin examen is afgelegd, de cijfers van het schoolexamen en het centraal examen, de eindcijfers, het cijfer voor de rekentoets evenals, in voorkomende gevallen, het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk en de uitslag van het eindexamen.
6. Het werk van het centraal examen van de kandidaten en de in lid 5 bedoelde lijst, worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.
7. Het werk van het centraal examen dat digitaal is gemaakt wordt digitaal opgeslagen en blijft tot 6 maanden na diplomering bewaard in een datamap.
8. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
9. De producten die door de kandidaten in het kader van het CSPE gemaakt worden kunnen pas na afloop van de examenperiode tentoongesteld of meegegeven worden. Pas eind juni is de examenperiode afgelopen.
10. Van gemaakte producten bij het CSPE die vergankelijk zijn kunnen eventueel foto's of filmopnamen worden gemaakt. De foto's of filmopnamen mogen alleen gemaakt worden door

bij de afname betrokken examenfunctionarissen die door de directeur zijn aangewezen. Tenzij een opname een onderdeel is van een praktische opdracht mogen ook kandidaten dus geen opnamen maken. Eventuele gemaakte opnamen mogen niet toegankelijk gemaakt worden zolang er (op andere scholen) nog kandidaten geëxamineerd kunnen worden. Tot eind juni is publicatie van CSPE-materiaal via bijvoorbeeld de website van de school of YouTube dus niet toegestaan.

11. Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het CvTE centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij de voorzitter van die commissie.
12. De opgaven en de examenbescheiden die door de kandidaat zijn ingevuld, alsmede de examenbescheiden die door de examiner(en) zijn ingevuld naar aanleiding van de prestaties van de kandidaat worden gedurende ten minste zes maanden na het bekend maken van de uitslag bewaard. De examenbescheiden kunnen door de kandidaat op afspraak onder toezicht van een lid van de schoolleiding worden ingezien.
13. Inzage van digitaal gemaakt werk geschiedt uitsluitend vanaf beeldscherm, er mag dus geen uitdraai gemaakt worden van het gemaakte en beoordeelde werk. Inzage van digitale examens is alleen toegestaan na de laatste afname van de desbetreffende variant van het examen. Tijdens de inzage mogen geen aantekeningen worden gemaakt.
14. Een kandidaat kan op basis van inzage van het door hem/haar gemaakte centraal examenwerk geen bezwaar maken bij de Commissie van Beroep tegen de beoordeling van het werk van het centraal examen. De correcte beoordeling is gewaarborgd door het inschakelen van de tweede corrector (bij CSPE's een tweede examiner). Een kandidaat kan wel naar de rechter stappen. Uit jurisprudentie blijkt dat de rechter alleen in de beoordeling ingrijpt als blijkt dat sprake is van een onmiskenbare onzorgvuldige beoordeling.
15. Inzage geschiedt onder toezicht. Bij inzage vindt geen discussie plaats over het toegekende aantal punten.

Het schoolexamen

Artikel 12 Algemene bepalingen ten aanzien van het schoolexamen

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, de herkansing daaronder mede begrepen, de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
2. De CC vakwerkgroepen van het Clusius College stellen jaarlijks voor het eigen vak het CCPTA voor volgende cohort vast.
3. De VEC levert voor eind juni het voor het volgende cohort geldende PTA overzicht waarin alle vakken die op de vestiging kunnen worden gevolgd zijn opgenomen, ter vaststelling in bij de CEC.
4. Het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de Inspectie en verstrekt aan de kandidaten.
5. Het schoolexamen kan omvatten:
  - a) Schriftelijke toetsen: proefwerk of overhoring met open of gesloten (meerkeuze) vragen. Deze toetsen kunnen op papier of digitaal worden afgenomen.
  - b) Mondelinge toetsen: mondelinge overhoring, vraaggesprek of spreekbeurt
  - c) Praktische opdrachten: hierbij wordt zowel het proces als het eindproduct beoordeeld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van tevoren aangegeven criteria.
  - d) Handelingsopdrachten: een bepaalde handeling of handelingenreeks waarvan per leerling door de docent moet worden vastgesteld dat ze voldoende is uitgevoerd. Als dit niet het geval is, kan er geen eindcijfer worden gegeven voor het betreffende vak. Handelingsopdrachten worden beoordeeld met o/v/g.
  - e) Voor LOB verricht de leerling LOB-opdrachten. Geregistreerd wordt of aan de opdrachten is voldaan in de zin van gedaan (v). Indien een o is aangegeven houdt dat in dat een opdracht niet is gedaan.

- f) Proeven van Bekwaamheid: toetsvorm waarbij de leerling, door praktisch en theoretisch correct te handelen volgens een vooropgezette planning, aantoont beoogde competenties op het gewenste niveau te beheersen
  - g) SPE: Dit is een toetsvorm waarin zowel theorie als praktijkvaardigheden getoetst worden ter voorbereiding op het CSPE.
  - h) Een profielwerkstuk voor leerlingen van de gemengde leerweg.
6. De SE-toetsen en de daarbij behorende normering worden volgens het door het Clusius College vastgestelde Toetsbeleid opgesteld en vastgesteld door de toetscommissies van de CC vakwerkgroepen.
  7. De criteria aan de hand waarvan de beoordeling van werkstukken, praktische opdrachten, handelingsopdrachten en profielwerkstuk plaatsvindt, worden tijdens de lessen aan de kandidaat bekend gemaakt.
  8. In het PTA zijn de bevorderingsnormen voor de overgang van leerjaar 3 naar leerjaar 4 opgenomen. De directeur besluit of een leerling bevorderd wordt van leerjaar 3 naar leerjaar 4.

Artikel 13 Aanvang Schoolexamen

1. Tenminste 7 dagen voor de aanvang van elke toets ontvangen de kandidaten mededeling over de plaats waar de toets wordt afgenomen en het tijdstip waarop de toets wordt afgenomen.
2. De directeur bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt.
3. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
4. Het schoolexamen kan pas worden afgesloten als alle toetsen van het schoolexamen zijn gemaakt en alle schoolexamenopdrachten zijn ingeleverd.
5. Indien de leerling de onderdelen van het schoolexamen niet of niet op tijd heeft afgerond, mag deze wel op voor het centraal examen, maar omdat het resultaat van het schoolexamen niet kan worden vastgesteld, kan deze niet slagen voor het eindexamen.
6. De directeur kan in afwijking van lid 3 een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak. Dit is alleen mogelijk na goedkeuring van Inspectie.
7. Uiterlijk 14 dagen voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing; welk cijfer of welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen, de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, en de beoordeling van het profielwerkstuk.
8. Voor de vakken, lichamelijke opvoeding, kunstvakken 1 en het profielwerkstuk geldt als voorwaarde om te kunnen diplomeren dat de beoordeling minimaal een voldoende is.

Artikel 14 Gang van zaken tijdens het schoolexamen

1. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het schoolexamen wordt uitgeoefend.
2. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces verbaal op.
3. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het schoolexamen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
4. De directeur verstrekt de kandidaten uiterlijk 14 dagen voor een toets van het schoolexamen een overzicht van toegestane hulpmiddelen.
5. De toezichthouders zien toe op de in dit reglement vastgestelde gedragsregels van de kandidaten.
6. Mondelinge toetsen worden afgenomen door de examinerator. Bij mondelinge toetsen kan de directeur zo nodig een gecommiteerde aanwijzen, die een proces-verbaal maakt van de toets.
7. SE-toetsen, normering, processenverbaal, alsmede de cijfers worden zo spoedig mogelijk bij de VEC ingeleverd.
8. Door deelname aan een examenzitting geeft een kandidaat te kennen op de hoogte te zijn van, en in te stemmen met de strekking van dit examenreglement.
9. Deelname aan een zitting van het schoolexamen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

10. In het PTA kunnen aanvullende regels worden opgenomen om de gang van zaken tijdens het schoolexamen en de regels voor de kandidaten tijdens het schoolexamen in overeenstemming te brengen met de algemene gang van zaken op de vestiging.
11. Indien door onvoorziene omstandigheden het schoolexamen in één of meer vakken niet op voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist de directeur op welke wijze wordt gehandeld.
12. Indien het schoolexamen naar het oordeel van de VEC niet op regelmatige wijze is afgenomen, kan de directeur besluiten dat het schoolexamen geheel of gedeeltelijk voor één of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen en op welke wijze dit gebeurt.

Artikel 15 Regels voor kandidaten tijdens het schoolexamen

1. De kandidaat dient voor de aanvang van een schoolexametoets aanwezig te zijn op de plaats waar de toets plaatsvindt.
2. De directeur informeert de leerling over de procedure hoe te handelen indien deze te laat komt bij een toets van het schoolexamen dan wel te laat is met het inleveren van het praktisch werk.
3. Indien een kandidaat te laat komt bij een schoolexametoets, beoordeelt de docent of er sprake is van een geldige reden en de leerling nog toegelaten wordt tot het examen. Dit is afhankelijk van de soort toets en ter beoordeling van de docent. De docent besluit of de leerling extra tijd krijgt voor het afronden van de toets. De docent voegt een aantekening toe in het proces verbaal over het te laat komen, de eventuele extra toegewezen tijd en overige gevolgen. De docent informeert de leerling en diens wettelijk vertegenwoordigers.
4. Indien de leerling niet meer toegelaten wordt tot een schoolexametoets wordt gesproken over verhindering (art 5 van dit reglement) en worden de ouders hierover geïnformeerd. De directeur besluit of de leerling de toets kan inhalen.
5. Indien een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een schoolexamen bij te wonen, moet de leerling absent worden gemeld volgens de regels zoals geldend binnen de vestiging en dit tevens melden bij de Examensecretaris (zie ook art 5).
6. Indien een toets of een ander onderdeel van het schoolexamen op grond van geoorloofde afwezigheid niet is afgelegd, kan de VEC conform de procedure zoals vastgelegd in de inhaalregeling en -procedure van de vestiging, de gelegenheid tot het inhalen van het schoolexamen/het onderdeel bieden. Een inhaalmoment geldt niet als herkansing en valt daarom buiten de herkansingsregeling.
7. Indien een kandidaat zich aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen zoals genoemd in artikel 4 nemen.
8. Toegestane hulpmiddelen (tabellen, woordenboeken e.d.) worden altijd gecontroleerd door de toezichthouders tijdens de schoolexametoets.
9. Het meenemen van tassen, jassen, petjes, mobiele telefoons en andere mogelijk storende voorwerpen in het examenlokaal is niet toegestaan.
10. De kandidaten wordt het daarnaast verboden om apparatuur waarmee foto's/films e.d. van examenopgaven gemaakt kunnen worden (zoals smartphones, smartwatches en tablets), al of niet met de mogelijkheid om in verbinding te staan met het internet, mee te nemen naar de examenruimte.
11. Het examenwerk dient gemaakt te worden op papier dat door de school is verstrekt. Dit geldt ook voor het kladpapier. Er mag door de kandidaat geen papier meegenomen worden in het examenlokaal. Op elk papier, dat door de school verstrekt wordt ten behoeve van het examen, dient de kandidaat zijn naam te vermelden.
12. Tenzij anders aangegeven wordt het examenwerk niet met potlood gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctielak (typ-ex) is niet toegestaan.
13. De opgaven en aantekeningen, respectievelijk kladwerk mogen niet vóór het officiële einde van de schoolexametoets buiten het lokaal worden gebracht.
14. Een kandidaat mag gedurende een schoolexametoets de ruimte niet verlaten tenzij een toezichthouder toestemming heeft gegeven.
15. Een kandidaat, die tijdens een schoolexametoets onwel wordt, kan onder begeleiding het lokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de toezichthouder of de kandidaat na enige tijd het examenwerk kan hervatten.

16. De kandidaten moeten hun werk aan de toezichthouders overhandigen. Tijdens het inleveren van het gemaakte werk dient er volkomen rust in het lokaal te heersen. Pas als het gemaakte examenwerk is ingeleverd, mogen de kandidaten de ruimte verlaten.
17. Na het inleveren van het examenwerk mag de kandidaat onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
18. Kandidaten vermelden op het eerste blad hoeveel blaadjes ze inleveren. Op ieder blad vermeldt de kandidaat het nummer van het betreffende blad. De toezichthouder controleert of het aantal ingeleverde blaadjes klopt met het aangegeven aantal.

Artikel 16 Beoordeling schoolexamen

1. Het cijfer voor de toetsen van het schoolexamen wordt vastgesteld door de examinator.
2. Indien een kandidaat in (een onderdeel van) een vak of programma door twee of meer examinatoren is geëxamineerd, bepalen deze examinatoren in onderling overleg het cijfer voor het schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.
3. De cijfers van schoolexametoetsen worden uitgedrukt in een cijfer met één decimaal uit een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0. Het schoolexameneindcijfer (SE3 of SE4) wordt bepaald door het rekenkundig gemiddelde van de schoolexametoetsen. Als het eerste cijfer na de komma een 4 of lager is, wordt het cijfer afgerond naar beneden. Als het eerste cijfer na de komma een 5 of hoger is, wordt het cijfer afgerond naar boven.
4. Het schoolexameneindcijfer van een vak waarin geen centraal examen wordt afgelegd wordt afgerond op een geheel getal, in een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
5. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, wordt het schoolexameneindcijfer afgerond op één decimaal uit een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0.
6. Een handelingsopdracht wordt niet met een cijfer beoordeeld, maar met de beoordeling «onvoldoende», «voldoende» of «goed». Indien naar het oordeel van de examinator deze opdracht met een 'onvoldoende' beoordeeld wordt, wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld alsnog een voldoende beoordeling te scoren.
7. De schoolexametoetsen van de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 worden beoordeeld met cijfers. Het cijferresultaat wordt voor de bepaling het uiteindelijke schoolexameneindcijfer omgerekend naar een «onvoldoende», «voldoende» of «goed». Hierbij geldt dat een cijfer lager dan een 5,5 een onvoldoende is, een cijfer vanaf 5,5 tot en met 7,4 een voldoende en een cijfer van 7,5 of hoger goed. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.
8. Het profielwerkstuk voor de gemengde leerweg kan worden beoordeeld met «onvoldoende» «voldoende» of «goed». Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren die de kandidaat hebben begeleid bij de totstandkoming van het profielwerkstuk.
9. Voor de Stage ontvangt de leerling een beoordeling in de vorm van een cijfer.
10. Het cijfer van iedere schoolexametoets wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk na 10 (werk)dagen, aan de kandidaat bekend gemaakt. Na deze bekendmaking krijgen de kandidaten inzage in het door hen gemaakte werk en wordt er gelegenheid geboden tot het stellen van vragen.
11. De behaalde schoolexamenresultaten worden bijgehouden in het examendossier. Het eindcijfer voor het schoolexamen wordt voor de aanvang van het centraal examen aan de kandidaat meegedeeld.
12. Schriftelijke rapportering aan de kandidaten en hun ouders betreffende de beoordelingen van het schoolexamen geschiedt middels het digitale EduArte-portaal, periodiek op een door de directeur vast te stellen moment en in elk geval in de laatste week voor aanvang van het centraal examen, waarbij dan tevens de eindcijfers voor het schoolexamen worden gerapporteerd.

Artikel 17 Herkansing schoolexamen

1. In het PTA wordt de herkansingsregeling en herkansingsprocedure opgenomen waarin is aangegeven of er herkansingsmogelijkheden worden geboden. Als er herkansingsmogelijkheden worden geboden staat in het PTA tenminste vermeld welke

toetsen herkansbaar zijn, alsmede het aantal toetsen van het gehele examenprogramma dat per leerjaar herkanst mag worden.

2. De directeur kan bepalen dat de kandidaat die examen of deexamen aflegt, het schoolexamen voor een of meer vakken waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. De directeur verleent dit recht in elk geval voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen in het vmbo, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6. Het herexamen omvat door de directeur aangegeven onderdelen van het examenprogramma. De directeur stelt vast hoe het cijfer van het herexamen wordt bepaald.
3. In geval van herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.

Artikel 18 Inhalen schoolexamen

1. Onder de voorwaarden zoals genoemd in de inhaalregeling en inhaalprocedure van de vestiging kan een schoolexamen worden ingehaald. In de toelichting bij het PTA zijn de regeling en procedure opgenomen.

Artikel 19 Geldigheid resultaten schoolexamen bij doubleren of zakken

1. De resultaten van het schoolexamen behaald in het voorlaatste leerjaar komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd naar het laatste leerjaar. De schoolexamenresultaten, behaald in het laatste leerjaar, komen te vervallen, als de kandidaat niet slaagt voor het examen.
2. In uitzondering op lid 1 kan, voor de kandidaat die een of meer toetsen van het schoolexamen voldoende of naar behoren heeft afgerond, maar niet wordt bevorderd naar het laatste leerjaar of zakt voor het eindexamen, de directeur in overleg met de VEC en de kandidaat een regeling vaststellen betreffende het behoudt van reeds behaalde schoolexamenresultaten. Dit in het kader van het kunnen aanbieden van maatwerk. Hierbij worden de wettelijke kaders betreffende onderwijstijd in acht genomen.

Artikel 20 Geldigheid schoolexamenresultaten bij op- of afstromen of zij-instroom, stapelen

1. Voor de kandidaat die tot het voorlaatste of laatste leerjaar wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds SE-toetsen zijn gehouden, stelt de directeur een regeling vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat waarbij het uitgangspunt is dat aan het einde van leerjaar 4 voldaan is aan het de eindtermen van het examenprogramma van de gevolgde leerweg.
2. Voor de kandidaat die gaat stapelen, geldt dat aan de eindtermen van het examenprogramma van de hogere leerweg is voldaan voor aanvang van het centraal examen.
3. Voor de kandidaat die gaat stapelen en die in een voorgaand leerjaar een vak op hoger niveau met goed gevolg heeft afgesloten, geldt een vrijstelling voor dit vak, het eindresultaat van het voorgaande jaar mag worden meegenomen in het eindresultaat van het stapeljaar.

Het centraal examen

Artikel 21 Algemene bepalingen ten aanzien van het centraal examen

1. Het centraal examen kan een centraal examen (CSE) en/of een centraal schriftelijk praktisch examen (CSPE) omvatten.
2. Het CSE bestaat uit vragen en opdrachten die de kandidaten schriftelijk of met de computer uitwerken.
3. Het CSPE bestaat uit het uitvoeren van een praktijkopdracht, waarbij zowel de uitvoering als het product worden beoordeeld. In het CSPE is de theorie gekoppeld aan de praktijkopdrachten.
4. Sommige centrale examens worden met behulp van de computer afgenomen. Dit kan voorkomen voor centrale examens voor AVO vakken voor de basis en kaderberoepsgerichte leerweg. Voor de CSPE's geldt dat een deel van de examens wordt afgenomen op de computer.

5. Voor de examens die afgenomen worden op de computer kunnen afwijkende regels gelden (bijvoorbeeld m.b.t. herkansingen). De directeur zorgt ervoor dat de kandidaten op de hoogte zijn van deze eventuele afwijkingen.
6. Het centraal examen kent een eerste, tweede en derde tijdvak. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het CvTE. Het CvTE kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het centraal examen in het tweede tijdvak eveneens wordt afgenomen door het CvTE.
7. In afwijking van lid 1, kan de directeur een leerling uit het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen. Indien hieraan toepassing wordt gegeven, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak in dat leerjaar. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het CvTE.

Artikel 22 Gang van zaken tijdens het centraal examen

1. Het rooster van het centraal examen wordt minimaal 7 dagen voor afname aan de kandidaten gecommuniceerd. In dit rooster staat in elk geval vermeld:
  - a) de plaats waar het centraal examen worden afgenomen
  - b) het tijdstip waarop het examen wordt afgenomen
  - c) de duur van het examen.
2. De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd, tenzij het CvTE anders beslist.
3. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededeling van door het CvTE vastgestelde errata.
4. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
5. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces verbaal op. Zij leveren dit in bij de directeur samen met het gemaakte examenwerk. In het proces verbaal wordt vermeld:
  - namen van aanwezige en afwezige kandidaten
  - namen en handtekeningen van de toezichthouders
  - tijdstip van vertrek van kandidaten
  - eventuele bijzonderheden
  - het toestaan van bijzondere faciliteiten
6. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
7. De directeur verstrekt de kandidaten uiterlijk 14 dagen voor een zitting van een centraal examen een overzicht van toegestane hulpmiddelen.
8. In het lokaal waar een examen wordt afgenomen zijn minimaal twee toezichthouders aanwezig. Het is de examinatoren en de toezichthouders niet toegestaan tijdens het toezicht bij de examens andere werkzaamheden te verrichten.
9. De toezichthouders zien toe op de in dit reglement vastgestelde gedragsregels van de kandidaten.
10. Indien het centraal examen of de rekentoets naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze is afgenomen, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor één of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
11. Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken of de rekentoets niet op voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist de minister hoe moet worden gehandeld.
12. Indien de afnamecondities van een digitaal centraal examen of de rekentoets een adequate beoordeling onmogelijk maken, wordt dit door de directeur direct gemeld aan de inspectie. De inspectie kan besluiten dat het examen of de rekentoets wordt beschouwd als niet gemaakt. De kandidaten die deel hebben genomen aan de mislukte sessie kunnen van de inspectie in dit geval het recht krijgen het digitale examen of de rekentoets opnieuw te maken.

Artikel 23 Regels voor kandidaten tijdens het centraal examen

1. De kandidaat is uiterlijk 15 minuten voor aanvang van een examenzitting aanwezig op de plaats waar de examenzitting plaatsvindt. De plaats, waar het examen wordt afgenomen, staat voor elke examendag vermeld in het examenrooster.
2. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van een examenzitting tot die zitting worden toegelaten. Hij levert evenwel het gemaakte examenwerk in op het daarvoor vastgestelde tijdstip. Indien een kandidaat meer dan een half uur na de aanvang van een zitting verschijnt, mag hij niet meer deelnemen aan deze zitting. Er is in dat geval sprake van verhindering. Bij een geldige reden, ter beoordeling door de directeur, is herkansing mogelijk. De kandidaat dient echter wel te verschijnen op de overige zittingen van het examen.
3. Indien een kandidaat zich aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen zoals genoemd in artikel 4 nemen.
4. Indien een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een centraal examen bij te wonen, moet de kandidaat absent worden gemeld volgens de regels zoals geldend binnen de vestiging en dit tevens melden bij de Examensecretaris, zie ook art 5 verhindering.
5. Indien een onderdeel van het centraal examen op grond van een geoorloofde afwezigheid niet is afgelegd, kan het examen alsnog worden gemaakt. Indien het examen; een digitaal examen betreft, beslist de directeur op welk tijdstip en op welke plaats het examen wordt ingehaald binnen de door het CvTE vastgesteld termijnen. Met een maximum van 2 examens per dag. Indien het examen een papieren examen betreft wordt in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen in te halen.
6. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij, voor zover mogelijk, in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatexamencommissie een examen in te halen of het examen te voltooien.
7. Het meenemen van tassen, jassen, petjes, mobiele telefoons en andere mogelijk storende voorwerpen in het examenlokaal is niet toegestaan.
8. De kandidaten wordt het daarnaast verboden om apparatuur waarmee foto's/films e.d. van examenopgaven gemaakt kunnen worden (zoals smartphones, smartwatches en tablets), al of niet met de mogelijkheid om in verbinding te staan met het internet, mee te nemen naar de examenzitting.
9. Toegestane hulpmiddelen (tabellen, woordenboeken e.d.) worden altijd gecontroleerd door de toezichthouders tijdens de examenzitting.
10. Tijdens het uitdelen van de opgaven en tijdens de gehele zittingsduur van het examen dient er volkomen rust in de examenruimte te heersen.
11. Het examenwerk wordt gemaakt op papier dat door de school is verstrekt. Dit geldt ook voor het kladpapier. Er mag door de kandidaat geen papier worden meegenomen in het examenlokaal. Op elk papier, dat door de school verstrekt wordt ten behoeve van het examen, vermeldt de kandidaat zijn naam en leerlingnummer.
12. Het examenwerk wordt niet met potlood gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen, grafieken en de gesloten vragen die op het CITO worden verwerkt. Het gebruik van correctielak (typ-ex) is niet toegestaan
13. De aan de kandidaten voorgelegde examenopgaven blijven in de examenruimte tot het einde van het examen.
14. In geval van een digitale afname blijven de opgaven en aantekeningen geheim tot het einde van de examenperiode. Bij het verlaten van de examenzaal mogen **geen** examendocumenten (zoals kladpapier) worden meegenomen.
13. De kandidaat levert zijn examenwerk in bij een toezichthouder. Pas als het gemaakte examenwerk is ingeleverd, mogen de kandidaten de examenzaal verlaten.
14. De opgaven en aantekeningen, respectievelijk kladwerk mogen niet vóór het officiële einde van de examenzitting buiten het examenlokaal worden gebracht.
15. Een kandidaat mag gedurende een examenzitting de examenzaal niet verlaten tenzij een toezichthouder toestemming heeft gegeven.
16. Eén- of tweemaal (30 en/of 15 minuten) vóór het einde van een examenzitting wordt aan de kandidaten, die hun examenwerk af hebben, de gelegenheid gegeven het examenlokaal te verlaten. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat gedurende een examenzitting het examenlokaal niet tijdelijk verlaten.

17. De kandidaten leveren hun werk in bij de toezichthouders. Pas als het gemaakte examenwerk is ingeleverd, mogen de kandidaten de examenzaal verlaten
18. Na het inleveren van het examenwerk mag de kandidaat onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
19. Kandidaten vermelden op het eerste blad hoeveel blaadjes ze inleveren. Op ieder blad vermeldt de kandidaat het nummer van het betreffende blad. De toezichthouder controleert of het aantal ingeleverde blaadjes klopt met het aangegeven aantal. De toezichthouder noteert op het proces verbaal de tijd waarop de kandidaat het examenwerk heeft ingeleverd. Indien een toezichthouder vaststelt dan een kandidaat, die voortijdig de examenzaal verlaat, het werk niet volledig heeft gemaakt, onthoudt hij zich van commentaar. De directeur ziet er op toe dat op een verzamellijst wordt genoteerd dat een kandidaat het werk heeft ingeleverd. Alle toezichthouder ondertekenen de processen-verbaal.
20. Door deelname aan een examenzitting geeft een kandidaat te kennen op de hoogte te zijn van, en in te stemmen met de strekking van dit examenreglement.
21. Deelname aan een zitting van het centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.
22. De directeur ziet er op toe dat kandidaten bij het verlaten van de examenzaal geen examendocumenten en aantekeningen meenemen.
23. In het PTA kunnen aanvullende regels worden opgenomen om de gang van zaken tijdens het centraal examen en de regels voor de kandidaten tijdens het centraal examen in overeenstemming te brengen met de algemene gang van zaken op de vestiging.

Artikel 24 Onwel tijdens het centraal examen

24. Een kandidaat, die tijdens een examenzitting onwel wordt, kan onder begeleiding de examenzaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de directeur of de kandidaat na enige tijd het examenwerk kan hervatten.
25. De directeur overlegt in eerste instantie met de kandidaat over de vraag of deze het examen kan voortzetten.
26. Als de kandidaat het examen niet kan afmaken, gaat de directeur tijdens de zitting na of de kandidaat het examen later op diezelfde dag kan voortzetten. De directeur overlegt hierover meteen met de inspectie. Als de kandidaat het examen op diezelfde dag kan voortzetten, dient de kandidaat tot die tijd in quarantaine te worden gehouden.
27. Indien de kandidaat het examen niet op dezelfde dag kan voortzetten, verzoekt de directeur de inspectie meteen om het tijdens de zitting gemaakte examenwerk ongeldig te verklaren. Wanneer de inspectie het werk ongeldig verklaart, wordt de kandidaat voor het betreffende examen verwezen naar het volgende tijdvak met behoud van de herkansingsmogelijkheid.
28. De directeur maakt op het proces verbaal melding van het ziek worden / onpasselijk worden.
29. De directeur informeert de kandidaat schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond.
30. Indien kandidaten achteraf melden dat zij zich ziek of onpasselijk voelden tijdens het maken van het examen, is er geen reden om het gemaakte werk ongeldig te verklaren op basis van artikel 43 van het Eindexamenbesluit. Uitgangspunt hierbij is: eenmaal gemaakt is gemaakt.

Artikel 25 Beoordeling centraal examen

1. De directeur doet het gemaakte werk van het centraal examen met een exemplaar van de opgaven en met het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen van het CvTE toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een score. De examinerator zendt de score en het beoordeelde werk aan de directeur.
2. De Minister maakt een koppeling van scholen en instellingen voor educatie en beroepsonderwijs voor de uitvoering van de tweede correctie door gecommiteerden. De Minister maakt deze koppeling bekend aan de directeur van elke school en instelling voor educatie en beroepsonderwijs en kan, zo nodig, zelf een gecommiteerde aanwijzen voor een school of instelling. Op grond van deze koppeling wijst de directeur een of meer gecommiteerden aan. De directeur maakt deze aanwijzing bekend aan de scholen waarvoor zij de tweede correctie verrichten. De aanwijzing geldt tot na de afloop van de herkansing.
3. De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de betrokken gecommiteerde dan wel de tweede examinerator toekomen.

4. De gecommiteerde dan wel de tweede examiner beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen van het CvTE en de regels voor het bepalen van de score toe.
5. In afwijking van lid 2, geldt voor digitale centrale examens en CSPE's dat er geen tweede correctie plaatsvindt. Voor digitale examens vindt, in het najaar dat volgt op het schooljaar waarin de digitale centrale examens zijn afgenomen, in plaats daarvan een steekproefsgewijze controle op de correctie plaats.
6. De tweede corrector voegt een door hem opgestelde en ondertekende verklaring omtrent de verrichte correctie bij het gecorrigeerde werk. Deze verklaring wordt mede ondertekend door de directeur.
7. De directeur draagt er zorg voor dat bij het maken van het praktisch gedeelte van het centraal examen van een eindexamen de examiner in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examiner beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de praktijkopgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast, volgens door het CvTE gegeven richtlijnen. De examiner beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de door het CvTE opgestelde beoordelingsnormen toe. De examiner drukt zijn beoordeling uit in een score. De examiner zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de directeur.
8. Voor het praktisch gedeelte van het centraal examen vindt de beoordeling tevens plaats door een tweede examiner. De tweede examiner beoordeelt het resultaat van de praktijkopgaven, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De directeur overhandigt de tweede examiner daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score.
9. De examiner en de gecommiteerde dan wel de tweede examiner stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast.
10. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de score, en met inachtneming van de regels zoals vastgesteld door het CvTE.
11. Het cijfer van het centraal examen wordt uitgedrukt in een cijfer afgerond op een decimaal uit een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot 10,0.

Artikel 26 Herkansing Centraal examen

1. Een kandidaat die examen aflegt voor de basisberoepsgerichte of de kaderberoepsgerichte leerweg heeft het recht om het CSPE te herkansen en heeft daarnaast het recht om het centraal examen in één algemeen vak te herkansen.
2. Een kandidaat die examen aflegt voor de gemengde leerweg heeft het recht om het centraal examen in één vak te herkansen, óf het centraal examen van een algemeen vak, óf het CSPE.
3. De kandidaat stelt de directeur -voor de aangegeven deadline- schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het recht tot herkansing.
4. Het hoogst behaalde cijfer, behaald bij de herkansing of bij het eerder afgelegde centraal examen, geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
5. Bij het CSPE geldt dat gekozen kan worden om het examen in zijn geheel te herkansen of per onderdeel. Na de eerste afname, maar vóór de herkansing wordt schriftelijk vastgelegd welke onderdelen van het CSPE de kandidaat overdoet. De scores voor de onderdelen die worden overgedaan komen in de plaats van de scores die de kandidaat voor deze onderdelen bij de eerste afname heeft behaald. Te samen met de scores voor de onderdelen die niet zijn overgedaan wordt het nieuwe CSPE-cijfer berekend. Het hoogst behaalde CSPE-cijfer wordt meegenomen in de uitslagregel. Dit kan zijn het CSPE-cijfer voor de eerste afname of het CSPE-cijfer dat is behaald na de herkansing.
6. Herkansing van papieren examen vindt plaats binnen de door het CvTE vastgestelde termijn. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak verhinderd is, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak zijn eindexamen te voltooien.
7. Het tijdstip van herkansing van digitale examens wordt bepaald door de directeur in overleg met de VEC binnen de termijnen zoals vastgesteld door het CvTE.
8. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
9. Het eerste tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel

eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het recht op herkansen per examenjaar ten hoogste eenmaal uit. *Zie ook art 30 gespreid examen en herkansen.*

10. De directeur informeert de kandidaten over de herkansingsprocedure voor herkansen van het centraal examen.

Rekentoets

Artikel 27 De rekentoets

1. De rekentoets is een verplicht onderdeel van het eindexamen.
2. Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagregel.
3. De rekentoets wordt afgenomen in het voorlaatste en het laatste leerjaar.
4. De kandidaat heeft het recht om de rekentoets viermaal te maken, waarbij minimaal eenmaal in het voorlaatste leerjaar.
5. In geval van een herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.
6. De rekentoets wordt afgenomen in de periodes die worden vastgesteld door het CvTE.
7. De kandidaat heeft het recht om de rekentoets op een hoger niveau te herkansen, terugvallen op het eerder behaalde cijfer op het lagere niveau is mogelijk.
8. De leerling die naar het oordeel van de VEC voldoet aan de gestelde voorwaarden kan deelnemen aan de aangepaste rekentoets, de leerling heeft het recht om tijdens de herkansing deel te nemen aan de reguliere rekentoets, terugvallen op het cijfer van de aangepaste rekentoets is mogelijk.
9. Er geldt een vrijstelling van de rekentoets voor de kandidaat die al een diploma heeft van een andere schoolsoort (een op- of doorstromer) en die als onderdeel daarvan de rekentoets heeft afgelegd behorend bij zijn huidige of een hogere schoolsoort.
10. De geldigheidsduur van het rekentoetscijfer voor leerlingen in het vo is twee jaar.
11. Het CvTE stelt regels vast voor de uitvoering van de rekentoets. Daartoe behoort in ieder geval een regeling voor de uitvoering van de correctie voor zover de rekentoets bestaat uit open vragen.
12. Bij de beoordeling moeten de beoordelingsnormen voor de rekentoets worden toegepast, zoals die door het CvTE bij regeling worden vastgesteld.
13. Het CvTE kan bij regeling bepalen dat de rekentoets niet onder toezicht van een of meer gecommiteerden staat.
14. Indien de rekentoets op grond van geoorloofde afwezigheid niet is afgelegd, kan deze enkel ingehaald worden binnen dezelfde afnameperiode. De directeur beslist op welk tijdstip en op welke plaats de rekentoets wordt ingehaald binnen de door het CvTE vastgestelde termijnen.

Overige bepalingen

Artikel 28 Klachten omtrent examens

1. Indien een leerling een klacht heeft richt de leerling zich tot de betreffende examinator of de Examensecretaris om in overleg tot een oplossing te komen. Wanneer dit voor de leerling niet tot een bevredigende oplossing heeft geleid kan de leerling een schriftelijke klacht indienen bij de vestiging examencommissie (VEC).
2. Een examenklacht kan zich richten op een verzoek tot heroverweging van een cijfer of beoordeling van (een onderdeel van) een examen of overige examenklachten.
3. Wanneer het een verzoek tot heroverweging betreft dient de leerling het verzoek hiertoe schriftelijk binnen vijf dagen na bekendmaking van het cijfer of de beoordeling te richten aan de voorzitter van de VEC. De voorzitter van de VEC is de vestigingsdirecteur.
4. Wanneer het een "overige examenklacht" betreft dient de leerling de klacht binnen vijf dagen na het afleggen van een (een onderdeel van) het examen schriftelijk in te dienen bij de voorzitter van de VEC.
5. Een examenklacht bevat tenminste: naam en adres van de leerling, datum van verzending van de klacht, omschrijving van de klacht, ondertekening door leerling (indien minderjarig ondertekening door wettelijk vertegenwoordiger). Afhankelijk van de aard van de examenklacht; datum afleggen examen (onderdeel) waarop de klacht betrekking heeft en de datum van de dag waarop het resultaat bekend gemaakt is.
6. De VEC hoort de betrokkenen en neemt binnen tien werkdagen een beslissing over het geschil en deelt dit de leerling schriftelijk mede. In de schriftelijke mededeling wordt gewezen op de mogelijkheid tot het aantekenen van bezwaar. Een afschrift van de schriftelijke mededeling wordt tevens gestuurd aan de centrale examencommissie (CEC). Het reglement vestiging examencommissie is in te zien op de website www.clusius.nl en opvraagbaar bij de VEC.
7. De leerling kan binnen vijf dagen na dagtekening van het besluit van de VEC schriftelijk bezwaar aantekenen bij de CEC. Dit bezwaarschrift bevat tenminste:
  - naam en adres van de leerling
  - datum van verzending
  - het besluit waar tegen het bezwaar gericht is
  - inhoudelijke toelichting op het bezwaar
8. De CEC onderzoekt het bezwaar en neemt binnen tien dagen een beslissing over het geschil en deelt dit de leerling schriftelijk mede. In de schriftelijke mededeling wordt gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van beroep. Een afschrift van de schriftelijke mededeling wordt tevens gestuurd aan de VEC. Het reglement centrale examencommissie is in te zien op de website www.clusius.nl en opvraagbaar bij de VEC of CEC.
9. De leerling kan binnen vijf dagen na dagtekening van het besluit van de CEC op het bezwaarschrift, schriftelijk een beroep indienen bij de commissie van beroep. Het beroep bevat tenminste:
  - naam adres van de leerling
  - datum van verzending
  - het besluit waar tegen het beroep gericht is
  - inhoudelijke toelichting op het beroep
10. De commissie van beroep is een door het bevoegd gezag van het Clusius College ingestelde commissie met externe leden die niet werkzaam zijn bij het Clusius College. De commissie van beroep stelt een onderzoek in en beslist binnen 10 werkdagen na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste 10 werkdagen. Indien de commissie van beroep het beroep gegrond acht, vernietigt zij de beslissing van de CEC geheel of gedeeltelijk en kan zij de CEC opdragen een nieuwe beslissing te nemen. De commissie van beroep kan hiervoor in haar uitspraak een termijn stellen. Daarnaast kan de commissie van beroep de CEC opdragen het examen of enig onderdeel daarvan opnieuw af te nemen. De commissie van beroep kan hiervoor voorwaarden stellen. De commissie van beroep deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de leerling en de CEC. Het reglement commissie van beroep is in te zien op de website www.clusius.nl en opvraagbaar bij de CEC.

Artikel 29 Afwijkende wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hierover wordt vooraf overleg gevoerd met het CvTE en bij goedkeuring wordt er zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat: er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld.
3. De aanpassing kan voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval bestaan uit een verlenging van de duur van het desbetreffende centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
4. Een andere aanpassing kan slechts worden toegestaan voor zover daartoe in de onder lid 2 genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring of in het leerlingendossier dat is bekrachtigd door een orthopedagoog/psycholoog.
5. De directeur kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. een vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
6. De afwijking in lid 5 genoemd bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
7. Van elke afwijking wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 30 Spreiding van het eindexamen

1. De directeur kan, na inspectie gehoord hebbende, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. De directeur geeft uiterlijk voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen toestemming voor een gespreid examen. In bijzondere gevallen kan de directeur afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, behaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen, zendt de directeur aan de inspectie een lijst waarop voor die kandidaat de gegevens vermeld zijn, genoemd in artikel 56 van het Eindexamenbesluit, onderdelen a tot en met e.
4. Herkansing van een centraal examen is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen. Het recht op herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
5. De basis- en kaderberoepsgerichte kandidaten die een gespreid examen afleggen, hebben in ieder jaar van het gespreid examen recht op een herkansing. Deze kandidaten kunnen maximaal 3 vakken herkansen, t.w. één algemeen vak in het eerste jaar gespreid examen, één algemeen vak in het tweede jaar gespreid examen en eventueel het beroepsgerichte vak. In één jaar twee AVO vakken herkansen is niet toegestaan, wel één algemeen vak en het beroepsgerichte vak. Alleen één van de vakken kan worden herkanst waarin de kandidaat in

- dat jaar examen heeft afgelegd. Het is niet mogelijk om de herkansingsmogelijkheid uit het eerste examenjaar mee te nemen naar het tweede examenjaar.
6. De kandidaat die de een gespreid examen aflegt voor de gemengde leerweg mag per examenjaar één vak herkansen. In het schooljaar waarin het CSPE wordt afgenomen, moet de kandidaat kiezen tussen een AVO-vak en het CSPE. Deze kandidaten kunnen maximaal 2 examenvakken herkansen. Alleen één van de vakken kan worden herkanst waarin de kandidaat in dat jaar examen heeft afgelegd. Het is niet mogelijk om de herkansingsmogelijkheid uit het eerste examenjaar mee te nemen naar het tweede examenjaar.
  7. Op verzoek van de kandidaat stelt de directeur de uitslag van het eindexamen al vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van de uitslagregel voor de betreffende leerweg.

Artikel 31 Onvoorziene gevallen

1. In gevallen waar in dit reglement niet wordt voorzien en waaromtrent een onmiddellijke beslissing noodzakelijk is, wordt gehandeld volgens het Eindexamenbesluit. Waar dit geen uitkomst biedt, beslist de directeur. De directeur deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk mee aan de betrokkenen en aan het CvB.

Artikel 32 Geheimhouding

1. Een ieder die betrokken is bij de examinering en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de examinering de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 33 Meerderjarige kandidaten

1. De directeur behoudt zich het recht voor de ouders van meerderjarigen over alle examenzaken inlichtingen te verschaffen, tenzij de meerderjarige schriftelijk kenbaar maakt dat hij dit niet wenst.